

«Τέχνη για Όλους» ονομάζεται το πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχαν το σχολικό έτος 2018-19 οι μαθητές του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αλίμου «Κυβέλη» και το οποίο εμπνεύστηκε και συντόνισε η εικαστικός του σχολείου

κ. Νάνσυ Μπαλούτογλου

. Τέχνη για τους ανθρώπους με αναπηρία, για τους ανθρώπους χωρίς αναπηρία, για τους πρόσφυγες, τους «άλλους», τους διαφορετικούς, τους μόνους, τους μοναδικούς. Τέχνη για όλους.

Αποτελεί μια διασχολική συνεργασία του 4ου Δ.Σ. Αλίμου και του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου για παιδιά με εγκεφαλική παράλυση στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών «Πόρτα Ανοιχτή», στην Αργυρούπολη και έχει 2 βασικούς άξονες : την τέχνη και τη διαφορετικότητα.

Για τη διεξαγωγή του προγράμματος συνεργάστηκαν, σε καλλιτεχνικό κυρίως επίπεδο, 50 μαθητές από το 4ο Δ.Σ. Αλίμου (τμήματα Ε1 και Στ1), 34 μαθητές του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου και πλήθος εκπαιδευτικών: η κ. Ελένη Μαρίνη (μουσικός 4^{ου} Δ.Σ. Αλίμου), η κ. Σοφία Τσανάκα (μουσικός «Πόρτας Ανοιχτής»), οι δασκάλες του 4^{ου}

Δημοτικού Αλίμου κ. Κωνσταντίνα Ανδρεοπούλου και κ. Ζωή Μεταλλίδου, ο κ. Μιχάλης

Γαβαλάς- εκπαιδευτικός πληροφορικής του 4^{ου}

Δημοτικού Αλίμου, οι δασκάλες Αγγλικών κ. Ελισάβετ Πολυμέρου και κ. Μαρίνα Λεβεντάκου του ίδιου σχολείου, η υποδιευθύντρια του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου κ. Σταυρούλα Παναγιωτάκου και το προσωπικό (Εκπαιδευτικοί, ΕΕΠ & ΕΒΠ) του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου.

Εξαιρετική ήταν, επίσης, η συμβολή του διευθυντή του ειδικού Δημοτικού κ. Γιώργου Μπούρχα και της διευθύντριας του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αλίμου κ. Ανδρούλλα Αποστολίδου.

Μέσα από σειρά συναντήσεων, οι μαθητές και των δυο σχολείων συγκρότησαν χορωδία, πήραν μέρος σε εικαστικές δραστηριότητες, ζωγράφισαν έναν εξωτερικό τοίχο στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας Προστασίας Σπαστικών όπου στεγάζεται το ειδικό σχολείο, συμμετείχαν σε εργαστήρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα, παρακολούθησαν τη θεατρική παράσταση «Η Ζωγραφιά του Θεού», επισκέφθηκαν το Μέγαρο Μουσικής, συναντήθηκαν επί σκηνής στο 2^ο Μαθητικό Μουσικό Φεστιβάλ, δημιούργησαν αλφαβητάρι για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα νέα και αρχαία ελληνικά.

Παράλληλα, οι μαθητές του 4ου Δ.Σ Αλίμου δούλεψαν καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς στο μάθημα των Εικαστικών και της Μουσικής εικαστικά έργα και τραγούδια που αφορούν στη διαφορετικότητα, την ισότητα και τον αλληλοσεβασμό, έννοιες που μελέτησαν και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, η Γλώσσα, τα Αγγλικά, η Πληροφορική, τα Θρησκευτικά, σε μια προσπάθεια διάχυσης του προγράμματος σε όλη τη σχολική μονάδα.

Βασικοί στόχοι του προγράμματος «Τέχνη για Όλους» ήταν-κατά τα πρότυπα του "ενεργού πολίτη"- να αναπτύξουν οι μαθητές κριτική σκέψη και στάση απέναντι στη διαφορετικότητα και να αντιληφθούν ότι η Τέχνη είναι ένα εργαλείο για την αποδοχή του «άλλου», να δημιουργήσουν σχέσεις αυτοεκτίμησης, ισοτιμίας και αλληλοσεβασμού στο σχολικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Το πρόγραμμα μπορεί να χαρακτηριστεί **καινοτόμο** καθώς στόχευε στην αλλαγή αντιλήψεων, εφάρμοσε νέες διδακτικές μεθόδους και νέα διδακτικά μέσα- τις τρεις διαστάσεις της εκπαιδευτικής καινοτομίας κατά Fullan. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε η διαθεματική προσέγγιση, η ερευνητική ομαδοσυνεργατική μάθηση, η αυτοοργάνωση της

τάξης και της επικοινωνίας, η βιωματική μορφή διδασκαλίας, η χρήση ΤΠΕ για τη δημιουργία έργων (πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνας και word art creator) και η σύγχρονη-ασύγχρονη διαδικτυακή επικοινωνία (wiki, e-class, mail).

Μεγαλύτερη καινοτομία, όμως, αποτέλεσε η ίδια η διασχολική συνεργασία που διέπει το πρόγραμμα, κυρίως γιατί πρόκειται για συνεργασία γενικού και ειδικού σχολείου. Οι συνεργασίες σχολείων, πέρα από τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης βοηθούν τους μαθητές στη διεύρυνση των εμπειριών τους και την καλύτερη κατανόηση του κόσμου της πραγματικότητας. Ο κόσμος της πραγματικότητας εμπεριέχει το διαφορετικό, το «άλλο». «Learning together, learning to live together.» (UNESCO)

Όλα τα παραπάνω συνετέλεσαν στη βελτίωση της ίδιας της διδακτικής διαδικασίας, αφού οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να βγουν έξω από την τάξη και να διδαχθούν πράγματα βιωματικά και με εναλλακτικές μεθόδους, αφομοιώνοντας έτσι καλύτερα τη γνώση.

Παρά τη διάθεση για συνεργασία και συνεκπαίδευση και τη θετική, τελικά, έκβαση του προγράμματος, δραστηριότητες σαν αυτή -όπως έγινε περισσότερο κατανοητό κατά την εξέλιξη της- έχουν υψηλές υλικές απαιτήσεις και, άρα, μεγάλο οικονομικό κόστος που δύσκολα καλύπτεται από τους προϋπάρχοντες προϋπολογισμούς. Ως εκ τούτου, καθοριστική για την υλοποίηση, την ολοκλήρωση και το ποιοτικό αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής δράσης «Τέχνη για όλους» στάθηκε η επιδότηση του Κοινωνιφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση. Το πρόγραμμα κατατάχθηκε ανάμεσα στις 20 δράσεις που επιλέχθηκαν από το Ίδρυμα προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «**Μαθαίνουμε Παρέα**», κατόπιν της δημόσιας πρόσκλησης που δημοσίευσε στην ιστοσελίδα του και απευθυνόταν στις εκπαιδευτικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από όλες τις περιοχές της Ελλάδας .

Στις 7 Ιουνίου 2019 έγινε η παρουσίαση της εκπαιδευτικής δράσης «Τέχνη για όλους» σε μία εκδήλωση που έλαβε χώρα στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας Προστασίας Σπαστικών οπότε και προβλήθηκε βίντεο και φωτογραφικό υλικό από τις δραστηριότητες. Εκπαιδευτικοί, φίλοι, γονείς, εκπρόσωποι της εκπαίδευσης , των δήμων, του Ιδρύματος Λάτση και της Εταιρείας Προστασίας Σπαστικών «Πόρτα Ανοιχτή» απόλαυσαν ζωντανά την κοινή χορωδία των δυο σχολείων και έκθεση με τα εικαστικά έργα των παιδιών και

έγιναν κοινωνοί της σημαντικής αυτής συνεργασίας.

Έτσι, η διάχυση του προγράμματος ξεπέρασε τα στενά όρια του σχολείου, δίνοντας την ευκαιρία στην τέχνη να εκπληρώσει τον κοινωνικό της ρόλο.

Τα παιδιά, μέσα από την εκπαιδευτική δράση «Τέχνη για Όλους», με βιωματικό τρόπο, κατάφεραν να άρουν στερεότυπες συμπεριφορές, έμαθαν να αποδέχονται τη διαφορετικότητα και μετέδωσαν το μήνυμα της ισότητας και του αλληλοσεβασμού στους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και την κοινότητα, ανοίγοντας το σχολείο στην κοινωνία.

Τα παραπάνω αποδεικνύονται και από τις απόψεις των ίδιων των μαθητών. Ενδεικτικά παρατίθενται οι εξής:

«Το πρόγραμμα που συμμετείχαμε φέτος είχε τίτλο “Τέχνη για όλους”. Εγώ θα το άλλαζα με το “Εμπειρία για όλους”».

«Δε φανταζόμουν πόσο ωραίο συναίσθημα είναι να δίνεις σε κάποιον κάτι φτηνό, απλό, αυτονόητο και να εισπράττεις τρυφερότητα, ομορφιά, συγκίνηση και κυρίως αναγνώριση και αποδοχή. Ήταν όλα τόσο ωραία και ξεχωριστά.»

«Φέτος έμαθα πως ένα αναπηρικό αμαξάκι δεν είναι εμπόδιο για κανέναν, γιατί αυτοί που κάθονται σ’ αυτά είναι πραγματικοί ήρωες και καταφέρνουν να κάνουν όλα αυτά που

μπορούμε να κάνουμε όλοι εμείς οι υγιείς κι ακόμα περισσότερα.»

Συνεπώς, το πρόγραμμα εκπλήρωσε τον σκοπό του. Χρειάστηκε, όμως, πολλή δουλειά και πολύς προσωπικός χρόνος από όλους τους εμπλεκόμενους για να επιτευχτεί αυτό. Η ψυχική ικανοποίηση, όμως που έλαβαν είναι ανεκτίμητη, αν αναλογιστεί κανείς πόσα προσέφερε αυτό το πρόγραμμα, μια προσφορά που συνοψίζεται σε μία παράγραφο μέσα από τα μάτια της συντονίστριας κυρίας Νάνσους Μπαλούτογλου:

«Δεν έχουν σημασία οι λέξεις, είτε το πεις αποδοχή της διαφορετικότητας είτε άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως και να το πει κανείς, αυτό που κερδίσαμε το είδα στα μάτια της Μαρίλιας που δεν έφευγε στην τελευταία μας επίσκεψη αν δεν έβρισκε το Γιαννάκη της Πόρτας Ανοιχτής για να τον χαιρετήσει και στα μάτια του Θανάση που έλαμπαν όταν μιλούσε για ποδόσφαιρο με τον Παναγιώτη. Αυτή τη λάμψη θα κρατήσουν μέσα τους όταν στο μέλλον θα συναντήσουν ένα άτομο με αναπηρία, ένα μετανάστη, έναν άνθρωπο διαφορετικό από αυτούς. Κι έτσι από ένα τέτοιο πρόγραμμα θα έχουμε κερδίσει ΟΛΟΙ μας.»

[Βίντεο \(13 λεπτών\) με τις σημαντικότερες δράσεις του προγράμματος](#)

[Φωτογραφικό βίντεο με τα εικαστικά έργα που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος](#)

Φωτογραφικό υλικό:

Φωτογραφίες: Εύη Εμμανουήλ (φωτογράφος "Πορτας Ανοιχτής) και εκπαιδευτικοί σχολειών. {gallery}art_all/apologismos{/gallery}

